

Uzaktan Eğitimde Üniversite Öğrencilerinin Öz Düzenlemeli Öğrenmeye İlişkin Algıları: Fenomenolojik Bir Araştırma

University Students' Perceptions of Self-Regulated Learning in Distance Education: A Phenomenological Study

Yasemin İBİŞ¹, Ayşe BELPINAR^{2,*}

Özet

Amaç: Bu araştırmanın amacı, uzaktan eğitim sürecinde üniversite öğrencilerinin öz düzenlemeli öğrenmeye yönelik görüşlerini incelemektir.

Yöntem: Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni ile yapılandırılmış derinlemesine görüşme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma İç Anadolu Bölgesinde bulunan bir üniversitede uzaktan eğitimde öğrenim gören 15 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmada verileri öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerinin de yer aldığı Görüşme Formu kullanılarak online ortamda toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler içerik analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Toplanan verilerden ana tema ve alt temalar oluşturulmuştur.

Bulgular: Çalışmadan elde edilen bulgular 40 temadan-11 ana tema ve 29 alt temadan oluşmaktadır. Ana temalar: Olumlu, Olumsuz, Planlama, Motivasyon, Kendi kendine öğrenme, Online eğitimler, Eğitimciler, Bireyden kaynaklı sorunlar, Öğrenme stratejileri, Zaman yönetimi olarak, Alt temalar: Öz Düzenleme Becerileri, Derslerin verimli geçmesi, Yüz yüze iletişim kuramamak, Teknik Sorunlar, Derslere düzenli katılım, Öğrenme merakı, Araştırma yapma, Kaynaklara kolay erişim, Motivasyon eksikliği, Tekrar etmek, Hayata yönelik olması, Derslere katılım, Zamanı iyi değerlendirme gibi alt gruplara gruplandırılmış ve örneklendirilmiştir.

Sonuç: Araştırmanın sonucunda uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin eğitim-öğretim hayatlarını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen unsurların olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler uzaktan eğitimde öğrenme süreçlerini planlama, motivasyon, kendi kendine öğrenme ve zevklerini erteleme şeklinde düzenledikleri bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, öz düzenleme, öz düzenlemeli öğrenme

Abstract

Objective: The aim of this research is to examine the views of university students towards self-regulated learning in the distance education process.

Methods: The research is carried out one of the qualitative research methods semi-structured in-depth with phenomenology pattern by interview method. The research was conducted with 15 students studying distance education at a university in the Central Anatolia Region. The data of the research were collected online using the Interview Form, which also includes the socio-demographic information of the students. The data obtained from the research were analyzed with the content analysis technique. The main themes and sub-themes were formed from the collected data.

Results: The findings obtained from the study consist of 40 themes, 11 main themes and 29 sub-themes. Main themes: Positive, Negative, Planning, Motivation, Self-learning, Online trainings, Educators, Problems originating from the individual, Learning strategies, Time Management, Sub-themes: Self-regulation Skills, Effective lessons, Inability to communicate face-to-face, Technical Problems, Regular attendance to classes, Curiosity for learning, Doing research, Easy access to resources, Lack of motivation, Repeating, Being oriented towards life, Participation in classes, Making good use of time are grouped and exemplified.

Conclusions: As a result of the research, it has been determined that there are factors that affect the education life of students positively and negatively in the distance education process. It has been found that students organize their learning processes in distance education in the form of planning, motivation, self-learning and delaying their pleasure.

Keywords: Distance learning, self-regulation, self-regulated learning

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz yüzyıl insanlık tarihinde toplumsal, ekonomik ve bilimsel değişimin yönünü yeniden belirlediği bilgi çağı olarak adlandırılmaktadır (Demir, 2014). Bu çağda iletişim teknolojilerinin globalleşmesi, küresel eğitim sisteminin oluşmasına neden olmuş; internet, fiber optik, bilgisayar ve diğer

¹ Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, Çocuk ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Çocuk Gelişimi Programı

² Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü/Anestezi Pr, pnrayse635@gmail.com

*Sorumlu Yazar

Geliş Tarihi / Received: 15.03.2022

Kabul Tarihi/Accepted: 08.04.2022

bilişim sistemlerinde yaşanan baş döndürücü gelişmeler eğitimde yeni uygulamaların meydana gelmesini sağlamıştır (Kırık, 2014). Eğitim alanında teknoloji kullanımı, öğrenenler ve öğretmenler için 21. yüzyıl bilgi, medya ve teknoloji becerisi olarak zorunlu hale gelmiştir (Göksun ve Kurt, 2017; Yalçın, 2018). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim öğretim süreçlerine entegre edilmesiyle oluşan uygulamalardan birisi de uzaktan eğitimidir (Akyürek, 2020). Son yıllarda küresel çapta yaşanan krizlerle birlikte teknoloji tabanlı eğitim şekli olan uzaktan eğitim hizmeti dünya genelinde giderek yaygınlaşmaya başlamıştır (Kırık, 2014; Koç, 2021).

Geleneksel eğitimden farklı olarak uzaktan eğitim, farklı mekanlarda bulunan öğrenen, öğretmen ve öğrenme kaynakları arasındaki sınırlılıkları ortadan kaldırarak eğitim-öğretim faaliyetlerini sürekli hale getirebilme imkânı sağlayan bir eğitim sistemidir (Bozkurt, 2017). Uzaktan eğitim, zaman ve mesafenin ötesine geçerek esnek öğrenmeyi sağlamakta, tartışma forumları ve sohbet oturumları aracılığıyla işbirlikçi öğrenmeyi ve etkileşimi destekleyebilmektedir. Günümüzde uzaktan eğitim uygulamaları pek çok özel sektör ve kamu kurumu tarafından yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Mevcut yükseköğretim kurumlarının %80'e yakını uzaktan eğitim uygulamalarıyla sertifika, ön lisans, lisans, yüksek lisans eğitimi vermekte, bu eğitimleri farklı materyaller kullanarak bilgisayar destekli ve yüz yüze eğitimler şeklinde yürütmektedir (Akyürek, 2020). Tüm sistemlerde olduğu gibi uzaktan eğitimde de başarıya ulaşmak için öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımı ve kendi öğrenmelerini düzenlemesi gerekmektedir. Bu doğrultuda teknolojinin yaşamımıza her alanda hakim, bilgiye ulaşmanın ise her zamankinden daha kolay ve hızlı olduğu günümüzde, öğretmenin tek öğretim aracı olmaktan çıkıp öğrencilerin kendi öğrenme sorumluluğunu aldığı, öz düzenlemeli öğrenme önem kazanmıştır.

Öz-düzenleme kavramı, ilk kez “sosyal bilişsel öğrenme” kuramının kurucusu olan Albert Bandura’nın 1970’ler ve 80’lerdeki çalışmalarına dayanmaktadır (Çiltaş, 2011; Eker, 2014; Arseven, 2020). Bandura öz-düzenlemeyi, kişilerin, duygu, düşünce ve davranışları aracılığıyla dış çevreyi etkileme süreci olarak görmektedir (Bandura, 1986). Sözlük anlamı olarak öz düzenleme; kendi kendini izleme (davranış kaydını tutma), öz değerlendirme (kendi kendini izleme sırasında elde edilen bilgileri değerlendirme) ve kendi kendini pekiştirme (uygun davranış veya bir hedefe ulaşma için kendini ödüllendirme) yoluyla kişinin davranışının kontrolü anlamında kullanılmaktadır (APA Dictionary, 2021). Bireylerin başarısı üzerinde önemli bir etkiye sahip olan öz-düzenleme, öz-düzenlemeli öğrenme, öz-düzenlemeli öğrenme stratejileri, öz-düzenlemeli öğrenme modelleri, öz-düzenleme becerilerinin geliştirilmesi ve motivasyonel süreçler giderek daha fazla önem kazanmaya başlamıştır (Aydın ve Atalay, 2015).

Zimmerman ve Schunk, (2010), öz-düzenlemeli öğrenmeyi, sistematik olarak öğrencilerin kendi hedeflerine ulaşmalarına yönelik, kendi ürettiği düşünceler, duygular ve eylemler olarak tanımlamaktadır. Pintrich (2000) öz düzenlemeli öğrenmenin, öğrencilerin, kendi hedeflerini belirlediği, öğrenme yöntemlerini, motivasyonlarını ve davranışlarını düzenledikleri, aktif ve yapıcı bir süreç olduğunu ifade etmiştir. Öz-düzenlemeli öğrenme, öğrencilerin öğrenmesi ve başarısı üzerine yapılan araştırmalar,

öğrenmenin aşamalı olarak bilişsel stratejiler, üstbilişsel, davranışsal, motivasyonel ve duyuşsal yönlerini içermektedir (Zimmerman, 1989; Panadero, 2017). Bu yönüyle öğrenciler için öğrenmenin önemli bir bileşeni olduğunu söyleyebiliriz. Öz düzenlemeli öğrenme, öğrenmeyi etkileyen önemli sayıda değişkenin (örneğin, öz yeterlik, irade, bilişsel stratejiler) kapsamlı ve bütünsel bir yaklaşım içinde çalışıldığı olağanüstü bir şemsidir. Bu bağlamda öz düzenlemeli öğrenme eğitim psikolojisi içerisinde en önemli araştırma alanlarından biri haline gelmiştir (Zimmerman, 2000; Pintrich, 1995).

Alanyazında da belirtildiği gibi öz-düzenlemeli öğrenme, kişinin kendini tanıması, hedeflerini belirlemesi, duygu, düşünce ve davranışlarını kontrol ederek, kendi öğrenme stratejilerini geliştirebilmesidir. Aynı zamanda öz düzenlemeli öğrenme öğrencilere içsel motivasyon kullanarak ideal bir vizyon kazandırır. Bu doğrultuda kişiler, öğrenme hedeflerini belirler, bu hedeflerdeki ilerlemeyi izler, eksik bilgilerini tespit eder, tutarsızlıkları ortaya çıkarır, sorgular, soruları için ilgili bilgi kaynakları araştırır, cevaplar doğrudan mevcut olmadığında çıkarımlarda bulunur, bilgiyi derinlemesine inşa eder ve ileriye dönük adımlar atabilir (Graesser ve Namara, 2010). Bunun tersi bir durum olan öz düzenleme becerisi düşük öğrencilerde ise öğrenmeyi engelleyen durumların varlığından söz edilebilir. Bu engeller; öğrencinin akademik öz düzenlemeye yeterli çaba göstermemesi, öğrenme hedeflerini ve hızını belirleyememe, kavram yanılgıları, yanlış öğrenme stratejisi, düşük motivasyon ve öz yeterlik şeklinde görülmektedir (Winne, 1995).

Öz düzenlemeli öğrenme belirsizliklerin hakim olduğu kriz dönemlerinde, yeni durumlara ayak uydurmada, yaşam boyu öğrenme fırsatlarını yakalamada ve 21.yy becerilerini karşılayabilmek için gerekli olacaktır. Bu anlayış içinde geleneksel sınıflar yerine, dijital ortamların da sayesinde yer ve zamandan bağımsız, öğrencilerin kendi hızlarına göre öğrenmelerini düzenleyebildikleri öz düzenlemeli öğrenme modelinin eğitim için bir fırsat olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin bilişlerini, motivasyonlarını ve davranışlarını izlemelerine, düzenlemelerine ve kontrol etmelerine yardımcı olan öz-düzenlemeli öğrenmenin uzaktan eğitimde önemli bir rol üstlenmektedir.

İlgili alanyazın incelendiğinde, son zamanlarda uzaktan eğitimle ilgili yapılan çalışmaların COVID-19 pandemi dönemi ile birlikte daha da artış gösterdiği görülmektedir. Bozkurt (2020), tarafından pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler ile acil uzaktan eğitim (emergency remote education) ve uzaktan eğitim (distance education) kavramları açıklanmıştır. Ertuğ (2020) Coronavirüs (Covid-19) pandemisinin Türkiye'deki açık ve uzaktan eğitim uygulamalarına etkilerini incelemiştir. Sarı ve Nayır (2020) pandemi dönemi eğitim: sorunlar ve fırsatlar kapsamında Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü (OECD, 2020b), Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO, 2020) ve Dünya Bankası (2020) tarafından yayınlanan eğitim raporlarını incelemişlerdir. Başaran, Doğan, Karaoğlu ve Şahin (2020) pandemi sürecinde yüz yüze eğitime ara verilmesi sonucunda Milli Eğitim Bakanlığının uygulamaya koymuş olduğu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerini analiz ederek uzaktan eğitim sürecinin verimliliğini incelemişlerdir. Tulgar (2021) Covid-19 pandemi dönemi öğretim elemanlarının öğretim elemanlarının öz-yansıtma ve öz-düzenleme deneyimlerini araştırmışlardır. Alanoğlu ve Atalan (2021) Covid-

19 pandemisi sürecinde derslere EBA platformu ve EBA TV üzerinden devam etmek zorunda kalmanın öğrenciler açısından avantaj ve dezavantajları ile öğrencilerin bağımsız araştırma yapma ve öz-düzenleme becerileri üzerindeki etkisini öğretmen görüşlerine göre incelemişlerdir. Dede, Keskin, Öztürk ve Keskin (2021) covid-19 süreci ile başlayan uzaktan eğitimde ortaokul öğrencilerinin öz düzenleme ve derse katılım ilişkisini incelemişlerdir. Sezer (2021), uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli lise öğrencilerinin öz düzenleme kapasitelerini araştırmışlardır. Tümen Akyıldız (2020), COVID-19 sürecinde uygulanan çevrimiçi derslerde üniversite öğrencilerinin öz-düzenlemeli öğrenme düzeyini incelemişlerdir.

Alanyazında ulaşılabilen çalışmalar değerlendirildiğinde, son yıllarda uzaktan eğitimle ilgili yapılan araştırmaların önemli bir kısmının pandemi döneminde uzaktan eğitimin verimliliği üzerine yapıldığı görülmektedir. Uzaktan eğitimde öz düzenlemeli öğrenme ile ilgili yapılan çalışmaların ise sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Bu araştırma uzaktan eğitimde öz düzenlemeli öğrenmeye yönelik öğrenci görüşleri alınarak tasarlanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçların pandemi ve sonrasında eğitimcilere ve öğrencilere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Bu çalışma nitel araştırma yöntemi ve fenomenolojik (olgubilimsel) desene dayalı olarak tasarlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Türkiye’ de bir devlet üniversitesinin ön lisans programında okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Anestezi ve çocuk gelişimi programında kayıtlı ve çalışmaya katılmayı kabul edilen öğrenciler çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Durum örnekleme araştırmacıya şartlar doğrultusunda en yakın ve ulaşılması kolay olan bir durumu seçmesine olanak verir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Pandemi döneminde hızlı ve kolay ulaşımın avantajından dolayı en hızlı ve kolay ulaşılan örnekleme grubu seçilmiştir. Görüşmeler yapılırken ortaya çıkan kavramların birbirini tekrar ettiği tespit edilmiş ve örneklemin yeterli doygunluğa ulaştığı düşünüldükçe, katılımcı sayısı 15 iken veri toplama süreci sonlandırılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin (n=15), (n=11) % 73.33’ ü kız, (n=4) %26.67’si erkek olup yaş ortalaması 18.4 (17-20) yıl olarak bulunmuştur. Öğrencilerin %60’ı 1.sınıf ve %40’ı 2.sınıf düzeyindeki öğrencilerden oluşmaktadır (Tablo 1).

Örnekleme Alınma Kriterleri

Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olan 2020-2021 eğitim-öğretim yılında COVID-19 pandemisi nedeniyle uzaktan eğitimde öğrenim gören anestezi ve çocuk gelişimi programında kayıtlı 20 yaş ve altında olan 1. ve 2.sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Örneklem Dışlama Kriterleri

21 yaş ve üzerinde olan öğrenciler ile anestezi ve çocuk gelişimi programında farklı bir programda kaydı olan öğrenciler örnekleme dahil edilmemiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubuna İlişkin Bilgiler

Özellikler	Sayı
Sınıf Düzeyi	
1.Sınıf	9
2. Sınıf	6
Cinsiyet	
Kız	11
Erkek	4
Yaş	
17	2
18	7
19	4
20	2

Verilerin Toplanması

Çalışmada veri toplama yöntemi olarak görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşmeler öğrencilerin farklı şehirlerde olması nedeniyle teknolojik iletişim kaynakları ile sağlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılmıştır. Görüşme formları uzman görüşü alınarak geliştirilmiştir ve veriler toplanmadan önce beş öğretmen, beş öğrenci ile pilot çalışması yapılmıştır. Alan uzmanları ve öğrencilerden gelen dönütler üzerine gerekli düzeltmeler yapılarak görüşme formuna son hali verilmiştir.

Verilerin Analizi

Alanyazın taraması sonucunda geliştirilen görüşme formunda öğrencilere beş açık uçlu soru hazırlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler “içerik analizi” yaklaşımıyla çözümlenmiştir. İçerik analizi tümevarımcı bir analiz türü olması sebebi ile araştırılan olgu veya olayın kökenlerine odaklanır. İçerik analizinde görüşme, gözlem veya dokümanlar yoluyla elde edilen veriler, dört aşamada analiz edilir: (1) verilerin kodlanması, (2) kod, kategori ve temaların bulunması, (3) kod, kategori ve temaların düzenlenmesi ile (4) bulguların tanımlanması ve yorumlanması şeklindedir (Baltacı, 2019). Veri analizleri her iki araştırmacı tarafından da ayrı ayrı yapılmış ve görüş birliğine varılmıştır. Ayrıca, tablolardaki bulguların daha açık ve anlaşılır olabilmesi amacıyla görüşmelerde dikkat çeken bazı doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Doğrudan alıntılarda öğrenciler “K1” “K2” şeklinde kodlanarak yazılmıştır.

Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Uzaktan eğitimde üniversite öğrencilerinin öz düzenlemeli öğrenmeye ilişkin algılarının araştırıldığı bu çalışmada görüşme formunda kullanılan sorular oluşturulurken kapsam geçerliliğini sağlamak için nitel eğitim araştırmalarda deneyimi olan bir öğretim görevlisinden beş öğrenci ile de pilot görüşme yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). İç geçerliliği sağlamak için görüşmeler yapılırken örneklemin yeterli doygunluğa ulaşması amaçlanmıştır. İç geçerliliği artırmak için katılımcıların görüşleri dikkatli bir şekilde incelenmiş ortaya çıkan temaları desteklemek ve araştırma bulgularının inandırıcılığını artırmak için bazı doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bu süreçte iki ayrı yazar temalar üzerinde ayrı ayrı çalışmış ve her iki kodlayıcı arasındaki güvenilirlik belirlenmiştir. Miles ve Huberman (1994)' güvenilirlik formülü olan Görüş Birliği / (Görüş Ayrılığı + Görüş Birliği) x 100 kullanılmış kodlayıcılar arası güvenilirlik %90 olarak hesaplanmıştır.

Çalışmanın Sınırlı Yanları

Araştırma kapsamında elde edilen veriler Covid-19 pandemisi nedeniyle üniversitelerin uzaktan eğitime geçtiği dönemde elde edilmiştir. Dolayısıyla bu çalışmada yer alan bulgular uzaktan eğitim sürecindeki deneyimleri ile sınırlıdır.

Araştırmanın Etik Yönü

Yapılan bu araştırmanın, 25.08.2021 tarihli 24/06 oturum numarası ile etik izni alınmıştır. Etik izinde belirtilen araştırma içeriğine uygun olarak araştırma tamamlanmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerin uzaktan eğitimde hayatlarını etkileyen unsurlara ilişkin görüşleri Olumlu ve Olumsuz olarak iki ana temaya ayrılmıştır. Ana temalarda sekiz alt temaya ayrılarak gruplandırılmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin Uzaktan Eğitimde Hayatlarını Etkileyen Unsurlara İlişkin Görüşleri

Kategori	Tema	f
Olumlu	Derslerin verimli geçmesi	K2, K1,K14
	Kariyer gelişimi	K3, K5
	Öz Düzenleme Becerileri	K5, K12
	Zaman yönetimi	K12, K5
Olumsuz	Yüz yüze iletişim kuramamak	K2, K1
	Derslerin vaktinde yapılmaması	K3, K6
	Teknik Sorunlar	K6,K1,K13,K14,K15
	Uygulamalı Dersler	K7, K8, K9,K10

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitimde hayatlarını etkileyen unsurlara ilişkin görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Derslerim uzaktan eğitim olmasına rağmen gayet anlaşılır ve açıklayıcı bir dille bütün öğretim görevlisi hocalarım derslerini anlattılar.Hocalarımız uzaktan eğitim sürecinde bizlere çok yardımcı oldular ve bu sayede başarılı bir öğretim süreci gerçekleştirdik. Sınıf arkadaşlarım ile maalesef tanışma bir araya gelme gibi durumlarımız olmadı için birbirimizi tanımakla güçlük cektik..” K2

“Kendimi bir çok açıdan geliştirdim. Daha güzel cümleler kurmaya başladım. Ders zamanı dersi dinleyip arkasından ödev yapınca bilgilerim daha da pekişti. Sonrasında ise kendi özel hayatıma dönebildim aslında bu ikisi arasında geçiş yapmayı öğretti bu süreç, güzel şeylerde oldu.” K5

“Ailemden uzak değildim yurttan kalmıyordum onun verdiği bir motivasyon vardı. Ders kayıtları vardı bir dersi defalarca dinleyip anlamadığım yeri anlıyordum. Çok rahat notlar tutup onların üzerinden çalışabiliyordum. Notlar verilirken örgün eğitimde sadece sınav oluyordu. Sınavda yapabilirsen iyi not alıyordum. Ama uzaktan eğitimde; ödevler, quizler, sınavlar, sunum yapmalarımız yüksek not almamızı sağlıyordu.” K7

“Okuduğumuz bölümde uygulamalı dersler vardı onları göremedik sadece teorik olarak öğrendik. Normal yaşantımızı da etkiledi devamlı telefon bilgisayar başında geçti günlerimiz. Bazı zamanlar motivasyon olaraktan çöküntüye girdiğim oldu. Her gün aynı şeyler olması sebebiyle. Kendime vakit ayıramadım telafi dersler oldu. Her gün sınav oldu hafta sonumda bile sınavlara çalışmakla geçti en basitinden arkadaşlarımla bile vakit geçiremedim.” K7

“Uzaktan öğretim sürecinde eğitim-öğretim online olduğu için bazı bilgileri öğrenmekte güçlük çektim. Bilgisayar başından eğitim olduğu için hiç okul havası olmadığından kendimi okula ve bir şeyleri öğrenmeye tam anlamıyla okula adayamadım ve bazı konularda eksik kaldım.” K8

Tablo 3. Öğrencilerin Uzaktan Öğretimde Öğrenme Süreçlerini Nasıl Düzenlediklerine İlişkin Görüşleri

Kategori	Tema	f
Planlama	Derslere düzenli katılım	K3, K5, K10
	Ders notları alma, okuma	K3, K4, K5, K7, K12, K13
	Zaman yönetimi	K1, K12
	Hatırlatıcılar kullanma	K4, K7
Motivasyon	Bölümü isteyerek okuma	K3, K4
	Öğrenme merakı	K3, K2
Kendi kendine öğrenme	Araştırma yapma	K2, K6, K12, K14
Zevklerin ertelenmesi	Sosyal hayata ara verme	K5, K4

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan öğretim döneminde öğrenme süreçlerini nasıl düzenlediklerine ilişkin görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Derslere hep katıldım ve bu benim için daha iyi oldu. Sosyal hayatımı bir süre bıraktım çünkü ders çalışmam gerekliydi ama derslerden sınavlardan sonra istediğim etkinlikleri yapabiliyordum. Ders zamanı notlar alıyordum ve bu ileride işimi kolaylaştırıyordu. İstediğim şekilde okulumu bitirmiş oldum güzel bir ortalama ile bitirdim.” K5

“Daha çok online eğitimler ile eğitimime artılar kattım ve böylelikle kendime yeni aktiviteler yeni öğrenim dalları araştırmama sağladı. Bu süreçte öğrenme açısından daha çok alan içi makaleler okuyarak kendimi geliştirmeye çalıştım. Ders içi sorularım olduğunda hocalara ulaşmak ufaktan eğitim süreci olduğundan zor olduğu için daha çok araştırarak kendi sorularımı giderdim.” K2

“Pandemi başlamadan önce yurttan kalıyordum örgün eğitimdi. Sadece sınav haftaları çalışıyor dersi geçiyorduk. Sınavdan sonra hiçbir şey bilmiyorduk. Ama pandemi döneminde sokağa çıkma kısıtlamaları ile beraber evlerde kaldık. Bu süreçte her gün dersime girer not çıkartırdım. Ders slaytlarını çıkartıp ders kayıtlarını dinlerdim. Hem kalıcı öğrenmiş oluyordum hem de boş zamanlarını TV karşısında geçirmektense fazladan birkaç bilgi öğreniyordum.” K7

“Bu süreçte eğitim öğretim online olduğu için kendimi daha çok bilgisayar ve internetten daha verimli nasıl öğrenebilirim yönünde geliştirdim. Bilemediğim ve anlayamadığım konularda çoğunlukla arkadaşşımdan yardım aldım.” K8

“Ders çalışma sistemim örgün eğitimde olduğu kadar başta sıkı tutamam da daha sonrasında düzenli ve sıkı bir çalışma programı hazırlayarak bu şekilde sistematik bir şekilde öğrenme sürecimi kolaylaştıran ve hızlandıran bir düzen yaratmaya çalıştım.” K10

Tablo 4. Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğrenmelerini Nelerin Kolaylaştırdığına İlişkin Görüşleri

Kategori	Tema	f
Düzen	Planlama	K3, K4
	Not alma	K5, K4
	Ders tekrarı	K6
Online eğitimler	Zaman mekan sınırının olmaması	K2, K7
	Kaynaklara kolay erişim	K1, K7, K10, K12,
	Sessiz ortam	K4
	Kurslara katılım	K6, K15
Motivasyon	Bölümünü sevmek	K1, K6
	Sosyal yaşantının olmaması	K4
Eğitimciler	Etkili iletişim	K5, K1
	Sorulara cevap bulma	K5, K1
Kendi kendine öğrenme	Farklı kaynaklardan araştırma yapma	K5, K10, K2
	Başkasına anlatma	K5

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitimde öğrenmelerini nelerin kolaylaştırdığına ilişkin görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Araştırmalar yaptım not aldım inceledim birçok kaynaktan incelemeler yaptım ödevlerin gereği planlar yapmamız gerekiyordu aynı şekilde farklı farklı kaynaklardan incelemeler yaptım. Anlamadığım noktada öğretmenlerime sordum daha iyi bir şekilde öğrendim. Arkadaşılarıma anlattım böylece pekişmiş oldu bilgiler.” K5

“Kendime bir plan yapmaya çalıştım. Sabahları kendimi alanımda geliştirmek için kurslara gidiyordum. Derslerim akşam üzeri olduğu için daha sonra da derslerine girebilme fırsatım oluyordu. Derslere girmeden bir önceki konulara bakıyordum. Benim için yorucu olsa da bana iyi geliyordu. Okuduğum bölümü sevdiğim içinde olabiliirdi. Okulun sistemi çok yoğun olduğu halde elimden geleni yapmaya çalışıyordum.” K6

“Ders kayıtları benim hayat kurtarıcı faktöründü. Slaytlar elimizin altındaydı devamlı tekrar ederek öğreniyordum artı olarak da internette videolar bulup izliyordum. Ders kayıtlarında ise en dikkat ettiğim

husus hocalarımızın ses tonundan devamlı üzerinde durduğu konuları fark edip ağırlıklı olarak onlara çalışıyordum.”K7

“Kolaylaştıran tek şey bilgisayar üzerinde kullanılan programlarda kendimi geliştirirken de bir yandan da yapılan programlar sayesinde elde edebileceğim bilgilere daha hızlı ulaşabileceğimiz durumlar öğrenmeyi kolaylaştırmıştır.” K10

Tablo 5. Öğrencilerin Uzaktan Öğretim Sürecinde Öğrenmelerine Nelerin Engel Olduğuna İlişkin Görüşleri

Kategori	Tema	f
Online eğitimler	Teknik sorunlar	K1, K3
	Ev ortamının uygun olmaması	K2, K4, K6
	Uygulamalı derslerin yapılamayışı	K5
Bireyden kaynaklı sorunlar	Motivasyon eksikliği	K1, K2
	Kişisel problemler	K1
Düzensizlik	Konuların birikmesi	K3
	Zaman yönetimi	K4
Sosyal hayat	Aile ve arkadaşlarla geçirilen zaman	K4
	Dizi izleme	K4

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitimde öğrenmelerine nelerin engel olduğuna ilişkin görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Uygulamalı eğitimlerde öğrenme zorluğu oldu düzenli bir ders saati olmadığı için günümün tamamı ders saatlerini beklemekle geçti buda düzensiz bir hal aldı. Zamanı değerlendirmem zorlaştı. Ev ortamında derse girmek, derse odaklanmak bazen çok zor oldu. Evde derse girmek motivasyon bozukluğu yaşattı özellikle uygulamalı derslerde” K2

“Ailem ve arkadaşlarımla vakit geçirmek, dizi izlemek zaman yönetimi konusunda öğrenmemi güçleştirdi. Evde olduğum için ders çalışırken çoğu zaman küçük kardeşim rahatsız etti. Kalabalık bir ailede olmak da hem ders dinlerken hem de ödev yaparken öğrenme sürecimi biraz zorlaştırdı.” K4

“Beni bu süreçte ilk kapanma yaşandığı dönemde uzun zaman evde kalmak artık bunaltmıştı. Devamlı ödevler, quizler, slayt hazırlamalar can sıkıcı bir noktaya gelmişti. Bir de ailevi sebepler vardı derslere tam konsantre olamıyordum. Son olarak da yaşadığım yerde telefon fazla iyi çekmediğinden derslere girmekte zorlanıyordum.” K7

“Online dönemde bir süre sonra karantina sürecinin de verdiği isteksizlik ve ruhsal sıkıntılar nedeniyle yapılması gereken işlerde isteksizlik öğrenme sürecinde isteksizliği sağlayan nedenler arasındadır.” K10

Tablo 6. Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Sürecinde Sürekli ve Kalıcı Öğrenmelere İlişkin Görüşleri

Tema	Alt Tema	f
Öğrenme stratejileri	Tekrar etmek	K1, K7
	Uygulama yapmak	K1, K7, K2
	Hayata yönelik olması	K2
	Notlar almak	K8
Eğitim	Yüz yüze eğitim	K2, K9
	Düzenli ders işlenişi	K2, K9
Kendi kendine öğrenme	Planlı ve düzenli çalışma	K3, K6
	Farklı kaynaklardan araştırma yapma	K4, K5
	Derslere katılım	K2, K3
	Düşüncelerin ifade edilmesi	K5
	Motivasyon	K5
Zaman Yönetimi	Günlük çalışma	K5, K12, K4
	Zamanı iyi değerlendirme	

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitimde sürekli ve kalıcı öğrenmelere ilişkin görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Sürekli ve kalıcı öğrenim için bence öncelik yüzyüze eğitim olmalı. Ders saatleri düzenli olmalı. Eğitimin ezbere sınava yönelik değil hayatımızda nerede kullanacağımızı bilerek eğitim almalı yada vermeliyiz.” K2

“Planlı ve düzenli ders çalışmak. O günün dersini o gün içerisinde ya da o hafta içinde halletmiş olmak.”

“Araştırmalar yapmak ve birçok kaynaktan bu araştırmaları yaparak yön vermek gerekiyor, hep kendimi nasıl geliştirebilirim diye düşündüm derslere sesli katılımlar sağladım kendimi ifade edebildim, zamanı iyi değerlendirmeyi motive olmayı öğrenmiş oldum.” K5

“Bana göre önemli unsurlar; genel tekrar, uygulamalı gösterme, kodlayarak öğrenme, hocanın ders anlatış şekli sıkmadan ders anlatan hoca eğlenceli ders anlatan hoca öğrenmeyi etkiliyor.” K7

“Kesinlikle kendi öğrenebileceği tarzlarda ufak ufak notlar alınmalı bu notlar derslerden sonra tekrar amaçlı temize geçirilmeli. Derslerde öğretim elemanlarının değinildiği yerler mutlaka dinlenmeli. Ders notlarına yüzeysel bakmamalı.” K8

“Kesinlikle yüz yüze eğitim ve tabi ki de uygulama. Uygulamanın çok çok önemli olduğu bir bölümde okuyorum bu yüzden kalıcı öğrenmeler uygulama sayesinde oluyor. Artı olarak da düzenli, planlı ve verimli çalışma da eklenebilir.” K9

TARTIŞMA

Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin eğitim-öğretim hayatlarını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen unsurların olduğu görülmektedir. Öğrencilerin görüşlerine göre olumlu yöndeki unsurları; online derslerin verimli geçmesi, kariyer gelişimlerine zaman ayrılması, öz düzenleme becerilerinin kazanılması şeklinde sıralayabiliriz. Olumsuz yöndeki görüşler ise; yüz yüze iletişim kuramamak, derslerin vaktinde yapılmaması, teknik sorunlar ve uygulamalı dersler olarak belirlenmiştir (Tablo 2). Literatür incelendiğinde; Özdoğan ve Berkant (2020), uzaktan eğitimin avantajlarına ilişkin paydaş görüşlerini, yüz yüze eğitime göre zaman ve

mekândan bağımsız olarak eğitimin yapılabilmesi, derslerin defalarca izlenebilir olması, birtakım kısıtlamalar içerisinde eğitim ihtiyacının karşılanabilir olması, şeklinde belirtmişlerdir (Özdoğan & Berkant, 2020). Bir diğer çalışmada esneklik, aynı içeriğe çoklu kereler erişebilme, düşük maliyet, eğitimi pratikleştirme ve yaygınlaştırma, okul dışı ortamların rahatlığından yararlanabilme uzaktan eğitimin öğrencilere sunduğu öne çıkan avantajlar olarak ifade edilmiştir (Koç,2021). Çalışmamızda online derslerin defalarca izlenebilir olması ve derslerin verimli geçmesi yönüyle bu çalışma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Çalışmamızda, yüz yüze iletişim kuramamak, derslerin vaktinde yapılmaması, teknik sorunlar ve uygulamalı derslerin yapılamayışı olumsuz etkiler olarak ifade edilmiştir (Tablo 2). Motivasyon kaybı, internet ve bilgisayar eksikliği, fırsat eşitsizliği, etkileşim yetersizliği, teknik olarak yaşanan problemler, sosyalleşme eksikliği gibi sorunlar yapılan çalışmalardan elde edilmiştir (Koç, 2021; Özdoğan & Berkant, 2020). Bu anlamda uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin ortak problemler yaşandığını ifade edebiliriz.

Katılımcıların uzaktan eğitim sürecinde öğrenme süreçlerini nasıl düzenlediklerine ilişkin görüşleri; planlama, motivasyon, kendi kendine öğrenme ve zevklerin ertelenmesi temalarında toplanmıştır (Tablo 3). Uzaktan eğitimin değerlendirildiği bir çalışmada uzaktan eğitimde, öğrencilerin dersleri kendi istedikleri hızlarda izleyebilme şansı yakalayıp dersleri anlamalarını kontrol etmelerini ve kendi planladıkları zamanlarda çalışmalarını sağlayarak öğrenmelerini kolaylaştırdığı bulunmuştur (Biwer ve ark., 2021). Öz düzenlemeli öğrenme modelinin zor şartlarda bile öğrencilerin hedefleri doğrultusunda planlamalar yapmaları, zaman yönetimi, kendilerini içsel yöntemlerle motive etmeleri, öz denetim sağlamalarında yardımcı olacaktır.

Katılımcıların uzaktan eğitim sürecinde öğrenmelerini nelerin kolaylaştırdığına ilişkin görüşleri; düzen, online eğitimler, motivasyon, eğitimci desteği, kendi kendine öğrenme temalarında toplanmıştır (Tablo 4). Julien ve Dookwah, (2020) öğrenciler için çevrimiçi ortamın uygun maliyetli, zaman ve mekân açısından eş zamansız özellikte olduğunu ve onlara çalışma zamanını planlama fırsatı verdiğini belirtmişlerdir. Biwer ve diğerleri, (2021) öğrencilerin yolculuk süresinden tasarruf ettiklerini, günlerini daha iyi planladıklarını, kendi çalışma programlarını oluşturabildiklerini ve uzaktan eğitimle kendilerini daha fazla kontrol altında hissettiklerini belirtmişlerdir. Başka bir çalışmada ise uzaktan eğitimde öğrencilere anlamadıkları yerlerde tekrar olanağı sağlayarak konunun daha verimli hale gelmesini sağladığı ortaya konmuştur (Zgheib, Ali & Sabra, 2021). Uzaktan eğitim sürecinde zaman ve mekândan bağımsız öğrenmeler ile derslerin tekrar izlenme durumunun öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve öğrencileri bireysel planlamalar yapmaya yönelttiği düşünülmektedir. Dünya üzerinde yapılan çalışmalar da bu görüşü desteklemektedir (Julien ve Dookwah, 2020; Biwer ve ark., 2021; Zgheib ve ark.,2021).

Araştırmada katılımcıların uzaktan eğitim sürecinde öğrenmelerine nelerin engel olduğuna ilişkin görüşleri; teknik sorunlar, ev ortamının uygun olmaması, uygulamalı derslerin yapılamayışı, motivasyon eksikliği, kişisel problemler, konuların birikmesi, zaman yönetimi, aile ve arkadaşlarla geçirilen zaman şeklinde sıralanmıştır (Tablo 5). Üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada öğrenciler, evde dikkat

dağınıklığı, çevrimiçi olma ve kütüphaneye veya diğer çalışma olanaklarına erişimin olmaması nedeniyle konsantre olma ve odaklanma güçlükleri yaşadıklarını (Biwer ve ark., 2021) ve öğrencilerin zaman kısıtlılığı yaşamasını, internet erişim olanaklarını, altyapı ve maddi kaynak eksikliği gibi özellikleri çevrimiçi öğrenmeye engel olarak gördükleri bulunmuştur (Shapiro ve ark., 2017). Ulaşılan araştırma sonuçları incelendiğinde pek çok bireysel ve çevresel faktörlerin öğrenmeye engel teşkil ettiği ve çalışma sonuçlarımızla benzer problemlerin yaşandığı görülmektedir.

Katılımcıların uzaktan eğitim sürecinde sürekli ve kalıcı öğrenmelere ilişkin görüşleri; tekrar etmek, uygulama yapmak, hayata yönelik olması, notlar almak, yüz yüze eğitim, düzenli ders işlenişi, planlı ve düzenli çalışma, farklı kaynaklardan araştırma yapma, derslere katılım, düşüncelerin ifade edilmesi, motivasyon temalarında toplanmıştır (Tablo 6). Hu & Hui (2012), çevrimiçi ve yüz yüze eğitimde öğrenci katılımını karşılaştırdığı çalışmasında, öğrenme katılımının öğrenme çıktısı üzerinde önemli bir etken olduğunu söylemiştir (Hu & Hui, 2012). Derslere düzenli katılım sağlamanın öğrenme üzerinde kalıcı etkiler bıraktığı söylenebilir. Bu yönüyle çalışmamızla paralellik göstermektedir. Yapılan bir diğer çalışmada uzaktan eğitim sisteminin öğrencilerin öz-düzenlemeli öğrenmeyi teşvik etmede öğrencilerin kendi kendine öğrenme etkinliklerini, ödevleri ve sunumları etkili bulduğu tespit edilmiştir (Ambreen, 2016). Bu çalışmayla beraber çalışma sonuçlarımız uzaktan eğitimde planlı ve düzenli çalışma, farklı kaynaklardan araştırma yapma özelliği kazandırarak öğrenmeyi kalıcı ve sürekli hale getirebileceği düşünülmektedir. Pelikan ve ark.'nın yaptıkları çalışmada öğrencilerin öz düzenlemeli öğrenmede yetkinlik ve içsel motivasyon sağlayan kişilerin öğrenmede zorlanmadığını, görevleri ve ödevleri başarıyla tamamladıklarını, uzaktan eğitimde daha iyi notlar aldıklarını belirtmişlerdir (Pelikan ve ark., 2021). İçsel olarak motive olan öğrenciler, farklı öğrenme stratejilerini uygulamaya, öğrenme süreçlerinde daha fazla çaba göstermeye eğilimli oldukları ifade edilmiştir (Zapata-Cuervo ve ark., 2021). Başka bir çalışmada ise öğrenci tarafından uzaktan eğitimin eş zamansız öğrenme sağlayarak not almayı kolaylaştırdığı ifade edilmektedir (Mukhtar ve ark., 2020). Çalışmamızdaki öğrencilerin de ifade ettiği gibi motivasyonun öğrenme eğilimini artırdığı ve öğrencilerin not alma davranışları üzerinde olumlu etkilerinin olduğu söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmamızda uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin eğitim-öğretim hayatlarını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen unsurların olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler uzaktan eğitimde öğrenme süreçlerini nasıl düzenlediklerine yönelik görüşlerini; planlama, motivasyon, kendi kendine öğrenme ve zevklerini erteleme şeklinde ifade etmişlerdir. Öğrencilerin bu süreçte olumsuzluk yaratan durumlar üzerinde durularak iyileştirmeler yapılmalı ve öğrencilerin öğrenmeleri desteklenmelidir. Bu çalışma en önemli sınırlılığı ön lisans düzeyi öğrencileriyle gerçekleştirilmiş olmasıdır. İlkokul, ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören öğrencilerle de benzer çalışmalar yapılarak uzaktan eğitim dışında da öz düzenlemeli öğrenmenin değerlendirilmesi yapılabilir. Duygu, düşünce ve davranış kontrolünü sağlayabilen bireyler her ortam ve

koşulda kendi öğrenme stratejilerini kullanarak etkili öğrenmeyi gerçekleştirebilecektir. Bu açıdan öz düzenlemeli öğrenmeye yönelik çalışmaların yaşam boyu öğrenmeler üzerinde önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazar, bu makalede araştırma, yazarlık ve/veya yayın ile ilgili olarak herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemektedir.

Teşekkür: Çalışmaya katkı veren tüm öğrencilere teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

- Akyıldız Tümen, S. (2020). Eğitim sosyal ve beşeri bilimlerine multidisipliner bakış. İçinde: Yeşilyurt, E. (Editör). *COVID-19 sürecinde uygulanan çevrimiçi derslerde üniversite öğrencilerinin öz-düzenlemeli öğrenme düzeyinin incelenmesi*. İstanbul: Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları, 134-156.
- Akyürek, M. İ. (2020). Uzaktan eğitim: Bir alan yazın taraması. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-9.
- Alanoğlu, M., ve Atalan, B. D. (2021). Öğretmen gözünden COVID-19 Süreci: Öğrencilerin bağımsız araştırma ve öz-düzenleme becerilerine ilişkin bir durum çalışması. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (39), 1-13.
- Ambreen, M., Haqdad, A. ve Saleem, W. A. (2016). Fostering self-regulated learning through distance education: A case study of M. Phil secondary teacher education program of Allama Iqbal Open University. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 17(3), 120-135.
- APA (2021). <https://www.apa.org/search?query=self%20regulation>
- Arseven, İ. (2020). Lise öğrencilerinin dijital bağımlılık düzeyleri ile öz-düzenlemeli öğrenme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 24(82), 173-196.
- Aydın, S., ve Atalay, T. D. (2015). Öz-düzenlemeli öğrenme. Pegem Akademi.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (2), 368-388.
- Bandura, A. (1991). Sosyal bilişsel öz-düzenleme teorisi. *Örgütsel Davranış ve İnsan Karar Süreçleri*, 50 (2), 248-287.
- Biwer, F., Wiradhany, W., Oude Egbrink, M., Hospers, H., Wasenitz, S., Jansen, W., & de Bruin, A. (2021). Changes and adaptations: How university students self-regulate their online learning during the COVID-19 Pandemic. *Frontiers in Psychology*, 12, 642593.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (COVID-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142.
- Cai, R., Wang, Q., Xu, J., & Zhou, L. (2020). Effectiveness of students' self-regulated learning during the COVID-19 pandemic. *Sci Insigt*, 34(1), 175-182.
- Creswell, J. W. (2013). Nitel Araştırma Yöntemleri. İçinde: Bütün, M., Demir, S.B. (Editörler). İstanbul: Siyasal Kitapevi.
- ILO, (2020). COVID-19 and the Education Sector. <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>
- Sağlık Bakanlığı. (2021). Covid-19 Bilgilendirme Platformu. <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66493/p.html>
- Çıtaş, A. (2011). Eğitimde öz-düzenleme öğretiminin önemi üzerine bir çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 1-11.
- Dede, N., Keskin, A., Öztürk, e. ve Keskin, m. (2021). COVID-19 süreci ile başlayan uzaktan eğitimde ortaokul öğrencilerinin öz düzenleme ve derse katılım ilişkisinin incelenmesi. *Dicle University Journal of Ziya Gokalp Education Faculty*, (39).
- Demir, E. (2014). Uzaktan eğitime genel bir bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (39).

- Erkoca, M. C. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ilgisi–bir çalışma. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 148-163.
- Ertuğ, C. (2020). Coronavirüs (COVID-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Gökbulut, B. (2021). Uzaktan eğitim öğrencilerinin bakış açısıyla uzaktan eğitim ve mobil öğrenme. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 11(1), 160-177.
- Göksün, D. O., ve Kurt, A. A. (2017). Öğretmen adaylarının 21. yy. öğrenen becerileri kullanımları ve 21. yy. öğreten becerileri kullanımları arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 42(190).
- Graesser, A., & McNamara, D. (2010). Self-regulated learning in learning environments with pedagogical agents that interact in natural language. *Educational Psychologist*, 45(4), 234-244.
- Green J. K., Burrow M. S., Carvalho L. (2020). Designing for transition: supporting teachers and students cope with emergency remote education. *Postdigit. Sci. Educ.* 2 906–922.
- Herliandry, L. D., Nurhasanah, N., Suban, M. E., & Kuswanto, H. (2020). Pembelajaran pada masa pandemi COVID-19. *JTP- Jurnal Teknologi Pendidikan*, 22(1), 65-70.
- Hu, P. J. H., & Hui, W. (2012). Examining the role of learning engagement in technology-mediated learning and its effects on learning effectiveness and satisfaction. *Decision Support Systems*, 53(4), 782–792.
- Julien, G., Dookwah, R. Students’ transition from face to face learning to online learning at higher education: A case study in Trinidad and Tobago. *Educ. Res. Rev.* 2020, 15, 487–494.
- Kırık, A. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye’deki durumu. *Marmara İletişim Dergisi*, (21), 73-94.
- Mukhtar, K., Javed, K., Arooj, M., & Sethi, A. (2020). Advantages, limitations and recommendations for online learning during COVID-19 pandemic era. *Pakistan Journal of Medical Sciences*, 36(COVID19-S4), 27–31.
- Nordmann E., Horlin C., Hutchison J., Murray J.-A., Robson L., Seery M. K., et al.(2020). Ten simple rules for supporting a temporary online pivot in higher education. *PLoS Comput. Biol.*16:e1008242.
- Nurhan, D., Keskin, A., Öztürk, E., ve Keskin, M. G. Covid-19 Süreci ile başlayan uzaktan eğitimde ortaokul öğrencilerinin öz düzenleme ve derse katılım ilişkisinin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (39), 126-134.
- Panadero, E. (2017). A review of self-regulated learning: Six models and four directions for research. *Frontiers in Psychology*, 8, 422.
- Pelikan, E. R., Lüftenegger, M., Holzer, J., Korlat, S., Spiel, C., & Schober, B. (2021). Learning during COVID-19: The role of self-regulated learning, motivation, and procrastination for perceived competence. *Zeitschrift für Erziehungswissenschaft*, 24(2), 393-418.
- Pintrich, P. R. (1995). Understanding self-regulated learning. *New Directions for Teaching and Learning*, 63, 3-12.
- Pintrich, P. R. (2000). The role of goal orientation in self-regulated learning. İçinde: *Handbook of Self Regulation*. Academic Press, 451-502.
- Sarı, T., ve Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: Sorunlar ve fırsatlar. *Electronic Turkish Studies*, 15(4).
- Sezer, İ. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli lise öğrencilerinin öz düzenleme kapasitelerinin incelenmesi. *Erciyes Akademi*, 35(2), 447-460.
- Shapiro, H., Lee, C., Roth, N., Li, K., Çetinkaya-Rundel, M., & M. ve Canelas, D. (2017). Understanding the massive open online course (mooc) student experience: An examination of attitudes, motivations, and barriers. *Computers & Education* (110), 35-50.
- Tulgar, A. T. (2021). Kovid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitimde öğretim elemanlarının öz-yansıtma ve öz-düzenleme deneyimleri ve uygulamaları. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 133-146.

- Tümen Akyıldız, S. (2020). Üniversite öğrencilerinin pandemi uzaktan eğitime ilişkin görüşleri: Bir odak grup tartışması. *International Journal of Technology in Education and Science*, 4 (4), 322-334.
- UNESCO, (2020). Teacher Task Force Calls to Support 63 Million Teachers Touched by the COVID-19 Crisis. <https://en.unesco.org/news/teacher-task-force-calls-support-63-million-teachers-touched-covid-19-crisis>
- Yalçın, S. (2018). 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan araçlar ve yaklaşımlar. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 51(1), 183-201.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11. baskı). Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.
- Zapata-Cuervo, N., Montes-Guerra, M. I., Shin, H. H., Jeong, M., & Cho, M. H. (2021). Students' psychological perceptions toward online learning engagement and outcomes during the COVID-19 pandemic: A comparative analysis of students in three different countries. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 1-15.
- Zgheib, N. K., Ali, A., & Sabra, R. (2021). Experience with forced transition to online learning during the COVID-19 pandemic: Students' cognitive performance and their perceptions of teaching. *Asia Pacific Scholar*, 45-55.
- Zimmerman, B. J. (1989). Models of Self-Regulated Learning and Academic Achievement. İçinde: *Self-Regulated Learning and Academic Achievement*. Springer, New York, 1-25.
- Zimmerman, B. J., & Schunk, D. H. (2001). *Self-Regulated Learning and Academic Achievement: Theoretical Perspectives*. Routledge.